

**การพัฒนาบุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
“หลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค”**

Report on “Education Personnel Development Programme in Education Sector Planning to Steer Education
Reform for the Regional and Provincial Education Offices under Ministry of Education of Thailand”

.....

ดร.เต็มจิต จันทคา

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่นักวิชาการศึกษาเชี่ยวชาญ

สำนักงานศึกษาธิการภาค 4

การพัฒนาบุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด “หลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค” เป็นการดำเนินการพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและจังหวัด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของบุคลากรที่สมัครเข้ารับการพัฒนา 2) ศึกษาแนวทางที่เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาและการปรับใช้หลักสูตรการศึกษาทางไกลการวางแผนการศึกษาของสถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนทางการศึกษาของยูเนสโก (UNESCO- IIEP) 3) พัฒนาโครงการและหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่เหมาะสมและเป็นไปได้ 4) ดำเนินการพัฒนา ประเมินความสำเร็จของโครงการและประเมินผลการฝึกอบรมตามหลักสูตร ทั้งการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ความสามารถตามหลักสูตร และความสามารถนำความรู้ไปใช้จริงในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการพัฒนา และ 5) สะท้อนผลและถอดบทเรียนการพัฒนาบุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด “หลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค”

การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้น ประกอบด้วย ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการตามแผน ขั้นสังเกตและประเมินผล และขั้นสะท้อนผลและถอดบทเรียนการพัฒนา ดำเนินการพัฒนาใน 2 วงรอบ เพื่อให้แก้สามารถปัญหาได้ครบถ้วนและผลการพัฒนาประสบความสำเร็จสูงสุด โดยวงรอบที่ 1 ดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 15 กิจกรรมการพัฒนา และวงรอบที่ 2 ดำเนินการในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 4 กิจกรรมการพัฒนา โดยแต่ละกิจกรรมการพัฒนา กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไว้แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละกิจกรรม

สรุปผลการดำเนินการ

1. บุคลากรสำนักงานศึกษาธิการภาค มีความต้องการในการพัฒนาการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับ การเขียนแผนงานโครงการ การติดตามและประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามลำดับ และบุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง โดยต้องการได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศ การบริหารงานการเงินและงบประมาณ การจัดทำแผน บริหารแผน และการนำแผนสู่การปฏิบัติ และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามลำดับ ผู้สมัครเข้ารับการพัฒนา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 6 อันดับแรก ดังนี้ 1) การวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนา 2) สถิติสำหรับการวางแผนการศึกษา และการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศ 3) การวิเคราะห์ปัญหาสาขาการศึกษา 4) การวิเคราะห์และการพิจารณาทางเลือกนโยบาย 5) การคาดคะเนและการสร้างภาพอนาคต และ 6) การกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนการศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรสำนักงานศึกษาธิการภาคและจังหวัด ที่สำคัญ 8 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของบุคลากรที่สมัครเข้ารับการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเชิงกลยุทธ์เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงการ 2) กำหนดโครงการพัฒนาจากแนวทางที่เป็นกลยุทธ์แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ 3) พัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เหมาะสมและเป็นไปได้ 4) ปรับใช้หลักสูตรและชุดฝึกอบรมการวางแผนการศึกษาของสถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนทางการศึกษา(UNESCO-IIEP) 5) การประเมินผลการพัฒนาที่ครอบคลุมความสำเร็จของโครงการ ผลการฝึกอบรม และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน 6) ดำเนินการพัฒนาด้วยการวิจัยปฏิบัติการ 7) มีเจ้าภาพร่วมในการพัฒนาในรูปแบบกรรมการ และ 8) พัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. กำหนดโครงการพัฒนาแบบ convention มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนา มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนกำกับโครงการ และดำเนินการพัฒนาโดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการวิจัยปฏิบัติการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินการและประเมินความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินที่กำหนด พัฒนาหลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค (UNESCO - IIEP Based Intensive Education Planning) จากข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนา มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความสามารถในการวางแผนการศึกษาและการติดตามประเมินผล สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาได้จริงเป็นสำคัญ

4. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามโครงการในวงรอบที่ 1 โดยการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด จำนวน 3 รุ่น 134 คน การดำเนินโครงการในภาพรวมประสบความสำเร็จในระดับมาก โดยมีข้อจำกัดสำคัญ คือ ความไม่สอดคล้องและไม่ชัดเจนของเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ จัดการฝึกอบรมได้ในจำนวนจำกัด หลักสูตรไม่ครอบคลุมภารกิจงานสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา เว้นเวลาในการฝึกอบรมไม่เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติจริง ขาดหลักประกันความต่อเนื่อง และขาดการติดตามประเมินผลการนำความรู้ไปใช้จริงหลังการฝึกอบรม ดำเนินโครงการในวงรอบที่ 2 โดยปรับปรุงแก้ไขโครงการตามข้อจำกัด จำนวน 1 รุ่น 49 คน การดำเนินโครงการในภาพรวมประสบความสำเร็จมากขึ้นในระดับมากที่สุด จัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรในภาพรวม ความสำเร็จในระดับมากที่สุด ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนการพัฒนาความรู้ความสามารถในระดับมากที่สุด มีความพึงพอใจในการบริการการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด และการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก

5. ผลการดำเนินโครงการและการฝึกอบรม สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาบุคลากร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและจังหวัด ด้วยการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ วงรอบแรก 15 กิจกรรมการพัฒนา วงรอบที่ 2 4 กิจกรรมการพัฒนา โดยการศึกษา กำหนดโครงการ พัฒนาหลักสูตร โดยการปรับใช้หลักสูตรการวางแผนการศึกษาของ UNESCO - IIEP การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการปรุงโครงการจากปัญหาที่พบในการพัฒนารอบแรก ช่วยให้การดำเนินโครงการพัฒนาในภาพรวมประสบความสำเร็จในระดับมากที่สุด และมากที่สุด ทุกตัวชี้วัด การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรที่กำหนดจากความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมการฝึกอบรมได้ในระดับมากที่สุด ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถตามหลักสูตรที่กำหนดในระดับมากที่สุด และสามารถนำความรู้ไปใช้จริงในระดับมาก

การพัฒนาบุคลากร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด “หลักสูตรการวางแผนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค” ทำให้ได้บทเรียนการพัฒนาที่สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินการครั้งต่อไป คือ ต้องยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยการวิจัยปฏิบัติการ 2) จัดการโครงการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงกลยุทธ์อย่างพอเพียงตามหลักธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และมีความคุ้มค่า 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการตามกระบวนการวิจัยพัฒนา 4) กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกัน 5) กำหนดแนวทางที่เป็นกลยุทธ์เป็นกรอบแนวทางการพัฒนา และดำเนินการพัฒนาควบคู่กับการวิจัยปฏิบัติการ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการภายใต้กลไกการพัฒนาด้วยการวิจัยปฏิบัติการ การปรับใช้หลักสูตรการศึกษาทางไกลของยูเนสโก การดำเนินการในรูปคณะกรรมการ การเตรียมการและการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ระบบการพัฒนาเป็นที่รับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ประเมินผลการดำเนินการทั้งระบบ และบทเรียนการพัฒนาได้รับความเห็นชอบเป็นฉันทามติของผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย